

WAGNERIANA CATALANA Nº 25 ANY 2006

TEMA 10: ALTRES TEMES

TÍTOL: **A PROPÒSIT DEL 250 ANIVERSARI DEL NAIXEMENT**

DE W. A. MOZART

AUTOR: *Germán A. Bravo-casas*

Vivim en un món cada cop més “compartimentat” i, de vegades, ens resulta difícil observar o descobrir les connexions que hi ha entre molts dels elements de la realitat que ens envolta. El món musical no escapa a aquest fenòmen. És una pena que molts de nosaltres, malgrat tenir present o haver participat en molts dels actes commemoratius del 250 aniversari del naixement de Mozart, no ens hàgim adonat dels vincles existents entre aquests dos grans genis: Mozart i Wagner.

Coneixem força bé els lligams que hi ha entre Mozart i Beethoven, així com la notable influència de Beethoven en l'obra wagneriana, però rarament percebem l'impacte directe que Mozart va tenir en Wagner. El reconeixement de Wagner de l'obra beethoveniana és igualment molt conegut, però per diverses raons no ens adonem de la seva admiració envers el geni de Salzburg. Potser sigui pel possible antagonisme de Nietzsche envers Wagner, exemplaritzat en la seva afirmació que la música de Mozart també és la música del futur, ens ha fet oblidar la gran admiració de Wagner envers el fill de Salzburg., de qui va dir que “és la música en persona”. Igualment, som poc conscients de la gran influència que va tenir la música mozartiana en el desenvolupament del romanticisme dintre de la música occidental. Una anàlisi més profunda ens permetria veure més clarament aquests dos genis com els dos grans pilars del moviment romàntic. En paraules carregades de gran emoció, Còssima relata, en una de las pàgines del seu Diari, el següent esdeveniment memorable: “Recentment, (Richard) va cantar l'entrada del Commendatore de *Don Giovanni* i va acabar dient aquestes paraules: Res del que tenim en la nostra època romàntica podria ser més romàntic que els passatges específics d'aquesta escena. Valga'm Déu, quin parell de companys

que hem tingut: Mozart i Beethoven, la música rugia dintre seu com una febre”.

En aquests dies de grans celebracions mozartianes podem recordar que en un dels seus primers assaigs autobiogràfics Wagner escrigué: “Crec en Déu, en Mozart i en Beethoven”, per aquest ordre. Alguns anys més tard, en la seva famosa anàlisi sobre la música alemanya, conclogué amb la següent apreciació: “veiem que és un alemany qui finalment condueix l’escola operística italiana al seu complet ideal . Aquest alemany, aquest grandios i diví geni, no es cap altre sinó Mozart. En la història del creixement, educació i vida d’aquest gran alemany podem trobar la història de tot l’art alemany, així com la de cadascun dels artistes alemanys”. Pensant en l’ideal wagnerià de crear el *Gesamtkunswerk* o sigui, la representació completa de l’obra d’art, on text, música, acció, decorats i altres elements de l’obra, tots en formen part integral, és pertinent recordar que el mateix Wagner es va referir a “*Le Nozze di Figaro*” com l’obra ideal on “el diàleg es converteix en música i la música es transforma en diàleg”.

Dintre dels múltiples articles que s’han escrit amb motiu del 250 aniversari de Mozart, recentment Alex Ross, columnista musical de la revista *The New Yorker*, surt a parlar d’ una obra recent: *The Don Giovanni Moment*, on 15 autors diferents mostren el llegat del Don a la cultura occidental i fan referència en particular a Goethe, Kierkegard, Pushkin, Shaw, així com a Wagner mateix qui “va ser profundament afectat per la màgia d’aquesta òpera, quan el tràgic déu **Wotan** pronuncia les paraules “*Das Ende*” en *l’Anell*, on ell mateix recorre aquells intervals pels quals passa el Commendatore quan menciona el nom de Don Giovanni”.

Mirant les coses des d’un altre cantó, Eduard Grieg, en un dels seus assaigs crítics es pregunta com altres artistes haurien apreciat l’obra de Wagner: “Quina cara haurien posat Bach, Haendel, Haydn i Mozart després d’haver escoltat una òpera de Wagner?” Doncs bé, no m’atreveixo a donar una resposta definitiva respecte els tres primers, però amb relació a Mozart, em sento segur de poder concloure que aquest geni universal, lliure de tota mentalitat obscura i filistea, no només hauria obert els seus grans ulls, sinó que

s'hauria delectat amb les grans innovacions que Wagner havia aconseguit, tant en el desenvolupament del drama com en les formes d'orquestració.

Tan de bo que puguem observar amb més cura, i descobrir en les moltes oportunitats que encara ens depara aquest any mozartià, el llegat de Mozart en la meravellosa obra wagneriana.

Germán A. Bravo-Casas

Des de New York